

www.ketab.ir

دلت را خانه ما کُن

گزیده اشعار ژولیده نیشابوری

به سعی: حسین قرایی

مجله نشر آینه / تابستان ۱۳۹۸
 شماره ۲۲ / شماره ۱۳۹۸

دلت را خانه ما کن

سرشناسه: ژولیده نیشابوری، حسن، ۱۳۲۰ - ۱۳۸۶.

عنوان و نام پدیدآور: دلت را خانه ما کن: گزیده اشعار ژولیده نیشابوری / حسین قرایی.

مشخصات نشر: قم: انتشارات شهید کاظمی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص. ۱۹×۵/۹۰ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۰۹۸۵-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر: گزیده اشعار ژولیده نیشابوری

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴

موضوع: Persian poetry -- 14th century

موضوع: شعر مذهبی فارسی -- قرن ۱۴

موضوع: Religious poetry, Persian -- 14th century

شناسه افزوده: قرایی، حسین، ۱۳۲۰-۲۰ دریاورنده

رده بندی کنگره: PIR ۸۰۷۷

رده بندی دیویی: ۸۱۶/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۲۵۱۱۹

به سعی: حسین قرایی

انتشارات: شهید کاظمی

نوبت چاپ: دوم / تابستان ۱۴۰۰ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۰۹۸۵-۲

مدیریت هنری و آماده سازی: مؤسسه شهید کاظمی

طراح جلد و صفحه آرایی: مرتضی نیکدلی

دفتر مرکزی نشر و پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران،

طبقه اول، فروشگاه ۱۳۱ | شماره تماس: ۶-۳۷۸۴۰۸۴۴-۳۷۵

www.manvaketab.ir | سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۱۴۱۴۴۱

http://i.instagram.com/nashre_shahid_kazemi

<https://telegram.me/Nashreshahidkazemi>

عضویت در باشگاه مخاطبان

فهرست

www.ketab.ir

۹	مقدمه
۱۹	درمسیر جویبار
۲۷	آزادی
۳۷	غزل
۱۰۱	مثنوی
۱۴۳	ترکیب بند
۱۵۵	رباعی و دوبیتی
۱۶۳	نوحه

مقدمه

سال ۸۱ بود که سراغ ژولیده نیشابوری رفتیم. ژولیده‌ای که خیال می‌کردم اهل نیشابور است ولی در خیابان ۱۵ خرداد ورامین ساکن بود! برایم سوال بود چرا بسوند ورامینی ندارد؟! پس از مصاحبت با او به این نتیجه رسیدم که اسم اصلی‌اش «محمد حسن فرح‌بخشیان» است و قبل از انقلاب به خاطر خواندن این دو بیت در قم دستگیر می‌شود:

پیام رهبر ایران، در این جهان این است

سکوت در بر ظالم، خلاف آیین است

چو دید عکس خمینی به خویش گفتا شاه

کسی که کاخ مرا زیر و رو کند این است

خودش می‌گفت که قبل از سخنرانی طوفانی امام

خمینی علیه السلام در خرداد ۴۲، این ابیات را خوانده و

دستگیر شده است. دست بر قضا در آن بندی

گرفتار می‌شود که آیت‌الله طالقانی آنجا است. به

محض ورود محمد حسن فرح بخشیان، آیت الله می گوید: «این ژولیده مو را دیگر کجا آوردید؟» خودش می گفت: از آنجا تخلص ژولیده را برای خودم برگزیدم. در حقیقت این تخلص زیبنده اش بود، چرا که واقعاً مویی ژولیده داشت. شاید خودش می خواست این گونه طریق شاعری و عاشقی در پیش گیرد...

۲ - ۳ ساعت در محضر ژولیده نیشابوری بودم. متوجه شدم حدود ۳۰ سال است در ورامین ساکن است و جماعت اهل ادب از سراسر کشور به دیدارش می آیند.

از هر کسی که می پرسیدم ژولیده نیشابوری را می شناسی؟ سریع پاسخ می داد، همان شاعری که شعرهای خوبی برای امام حسین علیه السلام دارد؟

بی تعارف و تکلف مردم او را به نام شاعر سید الشهداء علیه السلام می شناختند اما از آن چند ساعتی که در محضر ژولیده بودم بگویم. او می گفت: بعد از انقلاب، من و چند نفر از شاعران را به سازمانی فرهنگی دعوت کردند و گفتند هر کس با توجه به این تصویر خانه ی کعبه - که پارچه مشکی روی آن انداخته شده است - شعری بگوید، هدیه اوزیارت خانه خدا خواهد بود. چند نفر از شاعران سرودند و به دل آن ها ننشست و من عاشقانه گفتم:

عالم همه مست از گل رخسار حسین علیه السلام است
 ذرات جهان در عجب از کار حسین علیه السلام است
 دانی که چرا خانه حق گشته سیه پوش؟
 یعنی که خدای تو عزادار حسین علیه السلام است
 تا هست جهان هست به فرمان الهی
 جبریل امین حاجب دربار حسین علیه السلام است
 جن و ملک و حور و پری در طلب فیض
 مأمور پذیرایی زوار حسین علیه السلام است
 دانی که خرید از دل و جان جان جهانی
 با دادن جانی به جهان کار حسین علیه السلام است
 سرمایه‌ی آزادگی و مروتی و غیرت
 از کوشش و از همت و پیکار حسین علیه السلام است
 آن سر، که شود شافع ما نزد خداوند
 آن سر، سر پر نور و گهربار حسین علیه السلام است
 نی بندگی کس کن و نی بنده کس باش
 کاین پند گرانمایه ز گفتار حسین علیه السلام است
 هر کس به جهان گشته گرفتار نگاری

عمری است که ژولیده گرفتار حسین علیه السلام است

و ارمغان من زیارت خانه خدا شد. یکی از
 شاهکارهای ژولیده همین غزل ماندگار است که در
 کتاب «ای آسمان خون گریه کن» آمده است.

بیت الغزل این شعر پر عاطفه، دومین بیتش

قلمداد می‌شود، «حسن تعلیل» زیبایی که در بیت مشاهده می‌شود، درخشندگی خاصی به آن داده است. دلیل سیاه پوشیدن کعبه، عزادار بودنش به جهت شهادت سیدالشهدا علیه السلام است و باید به این گریزرنده شاعر نیز توجه داشت که لباس سیاه پوشیدن کعبه، صنعت تشخیص زیرکانه‌ای در خود نهفته دارد. در همین بیت آرایه ادبی «واج آرایی» چشم را نوازش می‌دهد. جالب این است که شاعر عاشورایی ما، با تکرار صامت «س» نام متبرک و مبارک حسین علیه السلام را به ذهن متبادر می‌کند و جالب‌تر اینکه، ۳ بار این صامت ضریب دهم می‌شود و این ضرباهنگ ما را به امام سوم شیعیان رهمون می‌سازد.

عشق و سوگ، ۲ ستون محکم این غزل عاشورایی است، در بیشتر اشعار ژولیده این دو ویژگی شعر عاشورایی نمایان است ولی در بیت هشتم، شاعر، پیام متعالی را که از گفتار و کردار حضرت خورشید دریافت کرده می‌آورد.

شاید در این بخش به این نکته کلیدی اشاره کنیم بد نباشد؛ ژولیده به «سوگ جلال» بیشتر از «سوگ ملال» توجه دارد، او در صدد این نیست به هر شیوه‌ای از مخاطبش اشک بگیرد. اشک را با حماسه می‌آمیزد و دقیقاً از همین نظرگاه است که

